

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący)

SSN Tomasz Przesławski

SSN Adam Redzik (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi G. Ż.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku w sprawie o sygn.
II AKa 210/24

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 stycznia 2025 r.:

1. oddala skargę;

**2. zwalnia G. Ż. od obowiązku ponoszenia wydatków wywołanych
skargą i przejmuje je na rachunek Skarbu Państwa.**

Tomasz Przesławski Oktawian Nawrot Adam Redzik

UZASADNIENIE

I.

I.1 Skargą z 4 listopada 2024 r. (data stempla pocztowego) na naruszenie
prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki G.Ż.
(dalej jako: Skarżący) wniósł o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie zawisłej
przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku sygn. II AKa 210/24;

2. zobowiązanie Sądu do rozpoznania sprawy w określonym terminie;
3. zasądzenie na rzecz Skarżącego od Skarbu Państwa kwotę 2 000 złotych.

W uzasadnieniu skargi Skarżący wskazał, że w sprawie wystąpiła bezzasadność, która nie znajduje żadnego usprawiedliwienia.

I.2. Pismem datowanym na 4 listopada 2024 r. Skarżący wniósł o zwolnienie go od obowiązku ponoszenia opłaty od skargi.

Uzasadniając powyższy wniosek Skarżący przedstawił oświadczenie, z którego wynika, że nie posiada żadnego majątku, w tym środków finansowych, nieruchomości ani żadnych wartościowych przedmiotów a ponadto jest osobą niepełnosprawną przez co nie podejmuje zatrudnienia.

I.3. Prezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w odpowiedzi na skargę z 2 stycznia 2025 r. zgłosił udział w sprawie oraz wniósł o oddalenie skargi, ze względu na jej bezzasadność.

II.

II.1. 25 stycznia 2022 r. (data nadania w urzędzie pocztowym) Skarżący złożył do Sądu Okręgowego w S. wniosek o zasądzenie na jego rzecz odszkodowania za wykonanie kary, której nie powinien być ponieść.

II.2. 24 kwietnia 2024 r. Sąd Okręgowy w S. wydał wyrok w sprawie sygn. II Ko [...]

II.3. 28 maja 2024 r. (data prezentaty Sądu Okręgowego) i 29 maja 2024 r. (data stempla pocztowego) kolejno pełnomocnik Skarżącego i Skarżący złożyli apelację od powyższego wyroku. 3 czerwca 2024 r. prokurator Prokuratury Okręgowej w S. złożył odpowiedź na apelację pełnomocnika Skarżącego. Akta

sprawy wraz ze środkami zaskarżenia i odpowiedzią prokuratora wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku 20 czerwca 2024 r. Na podstawie zarządzenia z 19 czerwca 2024 r. sprawa została: wpisana do repertorium II AKa i skierowana do SLPS celem wyznaczenia sędziego referenta. Następnie akta zostały przedstawiono sędziemu referentowi celem wydania dalszych zarządzeń. 2 lipca 2024 r. wydano zarządzenia w przedmiocie wyznaczenia pozostałych członków składu sędziowskiego oraz wyznaczono termin rozprawy na 3 października 2024 r.

II.4. Pismem datowanym na 1 sierpnia 2024 r. Skarżący zwrócił się o wskazanie członków składu sędziowskiego i wyłączenie – z urzędu – od rozpoznania sprawy sędziów powołanych na urząd na wniosek wadliwie ukształtowanej KRS. W wykonaniu zarządzenia z 7 sierpnia 2024 r. Skarżący został poinformowany, że sąd nie podejmie z urzędu działań oczekiwanych przez Skarżącego oraz został pouczone, iż wniosek o wyłączenie musi wskazywać konkretnych sędziów wyznaczonych do rozpoznania określonej sprawy oraz zawierać uzasadnienie.

II.5. 1 października 2024 r. prokurator Prokuratury Okręgowej w G. del. do Prokuratury Regionalnej w G. złożył wniosek o wyłączenie od orzekania w postępowaniu sygn. II AKa 210/24 jednego z sędziów wyznaczonych do rozpoznania sprawy. 3 października 2024 r. wyznaczono sędziego referenta do rozpoznania wniosku prokuratora Prokuratury Okręgowej w G. del. do Prokuratury Regionalnej w G. o wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy II AKa 210/24 oraz wyznaczono termin posiedzenia w przedmiocie rozpoznania tego wniosku na 24 października 2024 r.

II.6. Postanowieniem z 24 października 2024 r., II AKa 210/24 Sąd Apelacyjny w Gdańsku. uwzględnił wniosek prokuratora Prokuratury Okręgowej w Gdańsku del. do Prokuratury Regionalnej w G. z 1 października 2024 r. W konsekwencji, na podstawie zarządzenia z 25 października 2024 r. dokonano ponownego przydziału sprawy w Systemie Losowego Przydziału Spraw.

II.7. 4 listopada 2024 r. Skarżący wniósł skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy II AKa 210/24 bez nieuzasadnionej zwłoki.

II.8. 7 listopada 2024 r. wydano zarządzenia w przedmiocie wyznaczenia pozostałych członków składu sędziowskiego oraz wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej na 27 listopada 2024 r., na której Sąd Apelacyjny w Gdańsku wydał wyrok w sprawie.

III.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

III.1. W pierwszej kolejności należało odnieść się do wniosku o zwolnienie obowiązku uiszczenia opłaty od skargi. Wprawdzie postępowanie w związku z którym wniesiono skargę, zgodnie z treścią art. 554 § 2 k.p.k., jest wolne od kosztów, to jednak zgodnie z treścią art. 17 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: u.s.p.p.), skarga na przewlekłość podlega stałej opłacie w wysokości 200 złotych. W orzecnictwie Sądu Najwyższego zarysował się pogląd zgodnie z którym art. 17 ust. 1 u.s.p.p. stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 554 § 2 k.p.k. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2009 r., KSP 17/09), co przemawiało za merytorycznym odniesieniem się do wniosku Skarżącego.

Z akt II AKa 210/24 oraz informacji załączonych do rozpoznawanej skargi wynika, że sytuacja majątkowa wnoszącego skargę uzasadnia zwolnienie go od obowiązku wyłożenia kosztów w postaci opłaty od skargi. Skarżący nie dysponuje żadnym majątkiem a nadto jest osobą niepełnosprawną i bezrobotną. Uiszczenie opłaty od skargi byłoby więc dla niego nadmiernie uciążliwe, co przemawiało za uwzględnieniem wniosku Skarżącego na podstawie art. 623 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p.

III.2. Odnosząc się do meritum sprawy wskazać trzeba, że zgodnie z art. 2 ust. 1 u.s.p.p. strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy

bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W myśl art. 2 ust. 2 u.s.p.p. dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie określono, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie przyjmuje się, że pod pojęciem tym należy rozumieć wielomiesięczną beczynność sądu, polegającą na niewyznaczeniu rozprawy bądź niepodjęciu czynności (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2018 r., I NSP 40/18; z 11 września 2019 r., I NSP 88/19; z 14 listopada 2019 r., I NSP 151/19; z 12 maja 2020 r., I NSP 37/20; z 27 października 2020 r., I NSP 151/20). W odniesieniu do postępowania apelacyjnego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji, polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; z 6 września 2019 r., I NSP 74/19; z 31 października 2019 r., I NSP 134/19; z 19 grudnia 2019 r., I NSP 173/19).

III.3. Sąd Najwyższy mając na uwadze okoliczności sprawy i terminowość czynności podejmowanych przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku stwierdza,

że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, aby było ono prowadzone przewlekłe.

Akta sprawy wraz z apelacjami wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku 20 czerwca 2024 r. Do 2 lipca 2024 r. trwały czynności związane z wyznaczeniem składu sędziowskiego. 2 lipca 2024 r., tj. po zaledwie 12 dniach od wpływu akt do sądu, w sprawie został wyznaczony termin rozprawy na 3 października 2024 r. Ostatecznie termin ten został odwołany, jednak nie wynikało to z przyczyn leżących po stronie sądu, lecz było podyktowane koniecznością rozpoznania wniosku prokuratora o wyłączenie od orzekania w sprawie jednego z sędziów wylosowanych do rozpoznania sprawy. Powyższe niewątpliwie wydłużyło czas trwania postępowania ze względu na to, że wniosek o wyłączenie został złożony na kilka dni przed wyznaczonym terminem rozprawy (1 października 2024 r.), a rozpoznanie wniosku wiązało się nadto z potrzebą powzięcia dodatkowych czynności nakierowanych na wyznaczenie składu sędziowskiego do rozpoznania rzeczonego wniosku oraz ustalenie daty posiedzenia, na którym wniosek ten zostanie rozpoznany. 24 października 2024 r. wydano postanowienie, w którym uwzględniono wniosek prokuratora. Wobec takiej treści orzeczenia rozstrzygającego wniosek o wyłączenie, konieczne było wyznaczenie nowego składu sędziowskiego, a czynności z tym związane zakończyły się 7 listopada 2024 r. Tego samego dnia wyznaczono kolejny termin rozprawy na 27 listopada 2024 r. 27 listopada 2024 r. wydano wyrok w sprawie.

Przedstawiona wyżej analiza wskazuje, że Sąd Apelacyjny bez zbędnej zwłoki podejmował kolejne czynności w sprawie. Wbrew zapatrywaniu Skarżącego nie jest też tak, że w okresie od 1 października do dnia wniesienia skargi (tj. 4 października 2024 r.), Sąd Apelacyjny był bezczynny, lecz podejmował czynności nakierowane na rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy. Mimo, że konieczność rozpoznania tego wniosku wydłużyła czas trwania postępowania, to ostatecznie apelacja została rozpoznana po 5 miesiącach od dnia wpływu akt do sądu, przy czym warto odnotować jest, że skarga została wniesiona przez Skarżącego po zaledwie 4 miesiącach od dnia wpływu akt. W ocenie Sądu Najwyższego czas trwania postępowania w sprawie sygn. II AKa 210/24 nie był wydłużony i należy go uznać za adekwatny chociażby

wobec konieczności rozpoznawania spraw według kolejności wpływu. Ponadto nie wpisuje się on w utrwalony w judykaturze Sądu Najwyższego, a przywołany w pkt. III.2. niniejszego uzasadnienia, pogląd określający okres beczynności sądu, po którym należy domniemywać, że sprawa prowadzona jest przewlekłe.

III.4. Mając na względzie przywołane wyżej okoliczności, w ocenie Sądu Najwyższego, w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Gdańsku nie doszło do długotrwałej nieuzasadnionej beczynności sądu.

III.5. Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p. orzekł jak w sentencji postanowienia, oddalając skargę.

[a.ł]

Tomasz Przesławski Oktawian Nawrot Adam Redzik

SK